

Partij BSW van Wagenknecht mikt ook op AfD-kiezers

Achtergrond - 30 januari 2024 - Auteur: Wiebke Pittlik

De in Duitsland zeer bekende parlementariër van de socialistische partij Die Linke, Sahra Wagenknecht, heeft haar partij met ruzie verlaten en een nieuwe partij opgericht. Bündnis Sahra Wagenknecht (BSW) is te typeren als links-conservatief; economisch links en maatschappelijk conservatief.

Begin januari werd de nieuwe partij officieel opgericht. Afgelopen zaterdag hield de BSW in de historierijke DDR-bioscoop Kosmos in Berlijn het [eerste congres](#), waar de ongeveer 400 leden besloten met welke kandidaten en welk programma de partij meedoet aan de Europese verkiezingen in juni.

Wagenknecht stapte eind vorig jaar uit Die Linke en nam negen Linke-Bondsdagleden mee, waardoor de nieuwe partij direct tien zetels heeft in het Duitse parlement. Ook co-fractievoorzitter Amira Mohamed Ali stapte over en is nu samen met Wagenknecht voorzitter van de nieuwe partij. De fractie van Die Linke [moest zichzelf opheffen](#) na deze aderlating.

Wagenknecht deelde flink uit in haar toespraak op het congres. De huidige regering van SPD, Groenen en FDP noemde ze 'de domste regering van Europa'. Met hun klimaatmaatregelen en de sancties tegen Rusland maken de coalitiepartijen het de gewone burgers onnodig zwaar en storten ze het land in een crisis of - in het ergste geval - in een oorlog, aldus de nieuwe partijleider.

Vooraf linkse politici, zowel van haar oude partij als van de Groenen, kregen ervan langs. Die maken beleid voor hun academische, grootstedelijke bubbel en vergeten de gewone burgers en de arbeiders - de vlijtigen, in de woorden van Wagenknecht. Zelf woont ze in een dorp en spreekt ze de ontevreden boeren en de middenstanders, vertelde ze. Het is onder meer deze kritiek die ze ook al opschreef in haar boek 'Die Selbstgerechten' (2021), die de breuk met haar oude partij heeft veroorzaakt.

Geen wapenleveranties aan Oekraïne

Ook haar felle aanklacht tegen de Duitse steun voor Oekraïne en de sancties tegen Rusland maakte haar zeer omstreden binnen Die Linke. Na de Russische

inval in Oekraïne in 2022 organiseerde ze een grote [vredesdemonstratie](#). Ze veroordeelt Rusland niet en gaat voorbij aan de misdaden die Rusland begaat, maar benadrukt dat het Westen de oorlog had kunnen voorkomen. In een Bondsdagtoespraak in september 2022 hekelde ze de bondsregering omdat die in haar woorden een economische oorlog tegen Duitslands belangrijkste energieleverancier was begonnen. Dat schoot veel van haar partijgenoten in het verkeerde keelgat.

Op het BSW-partijcongres zaterdag herhaalde ze de kritiek. De nieuwe partij wil vredesonderhandelingen en een einde aan de wapenleveranties aan Oekraïne. Ook wil Wagenknecht weer gas en olie uit Rusland. Ze waarschuwde dat de CDU niet minder erg is dan de huidige regering. Want ook die partij is voor wapensteun aan Oekraïne. “Zodat Zelensky straks nog Moskou kan aanvallen met Duitse raketten.”

Betere pensioenen, minder marktwerking in de zorg

Dat veel mensen in Duitsland op dit moment demonstreren tegen de opkomst van extreemrechts en de AfD kan Wagenknecht naar eigen zeggen goed begrijpen. Omdat in de AfD ook rechtsextremisten en neonazi's actief zijn, deelt ze de vrees van de demonstranten, zei ze. Het succes van de AfD is volgens Wagenknecht het resultaat van verkeerd regeringsbeleid. Dus wie demonstreert tegen extreemrechts, moet daar volgens haar ook politieke eisen aan verbinden, zoals betaalbare energie, een hoger minimumloon, betere pensioenen, minder marktwerking in de zorg, een huurprijstopplafond en een einde aan de sancties tegen Rusland - allemaal punten waarvoor 'Bündnis Sahra Wagenknecht - für Vernunft und Gerechtigkeit' (voor verstand en rechtvaardigheid) zich sterk maakt.

'De combinatie van links economisch beleid en conservatieve maatschappelijke standpunten is er nog niet in het partijenlandschap in Duitsland'

In het verkiezingsprogramma staat dat BSW de macht van de EU wil inperken en EU-regels desnoods naast zich neer wil leggen. De partij wil meer op nationaal of lokaal niveau regelen. Immigratie wil de BSW terugdringen, onder meer door vluchtelingen hun procedure aan de EU-buitengrenzen of buiten de EU te laten doorlopen. Ook wil ze meer aandacht voor vluchtoorzaken. Lijsttrekkers voor de Europese verkiezingen worden oud-Linke-parlementslid Fabio de Masi en voormalig SPD-burgemeester van Düsseldorf Thomas Geisel.

In september zijn er verkiezingen in de Oost-Duitse deelstaten Saksen, Thüringen en Brandenburg. Ook daar wil de BSW aan meedoen. [Peilingen](#) schatten de nieuwe partij op 8 tot 17 procent in die deelstaten.

Volgens de Duitse politicologe [Sarah Wagner](#), die onderzoek deed naar radicale linkse partijen in Europa, kan de partij vooral kiezers van de AfD aanspreken. [Uit haar onderzoek naar BSW](#) blijkt dat vooral Oost-Duitse kiezers en kiezers die ontevreden zijn met de democratie en de immigratie zich kunnen voorstellen op de partij van Wagenknecht te stemmen. Precies de groepen waarbij de AfD het goed doet. De combinatie van een links economisch beleid en conservatieve maatschappelijke standpunten is er nog niet in het Duitse partijenlandschap, constateert Wagner. Linkse partijen zoals SPD, Groenen en Die Linke zijn maatschappelijk eerder progressief. Ze hechten bijvoorbeeld waarde aan zaken als diversiteit en inclusie, milieubescherming en hulp aan vluchtelingen.

Profiel Sahra Wagenknecht

Wagenknecht (1969) werd geboren in Jena en groeide op in Oost-Berlijn, in de communistische DDR. Vlak voor het einde van de DDR, in 1989, werd ze actief in de communistische partij, de SED. Na de hereniging van Oost- en West-Duitsland ging die partij verder als PDS. Wagenknecht ging studeren - iets wat haar in de DDR was ontzegd. Ze studeerde filosofie en Duitse literatuur in Berlijn en Jena en schreef haar masterscriptie in 1996 in Groningen.

Veel Linke-leden hadden moeite met de soms populistische retoriek van Wagenknecht en haar scherpe standpunten over immigratie. Tegelijkertijd was ze een publiekslieveling

Wagenknecht was van 2004 tot 2009 europarlementariër voor Die Linkspartei.PDS, zoals de PDS zich inmiddels noemde. Die Linkspartij ging vanaf 2007 samen met de West-Duitse SPD-afsplitsing WASG verder als Die Linke. Het gezicht van de WASG was de vroegere SPD-voorzitter en oud-minister Oskar Lafontaine, een populaire SPD'er die het oneens was met de sociale hervormingen van SPD-leider en kanselier Gerhard Schröder. In 2009 werd Wagenknecht lid van de Bondsdag. Als woordvoerder financiën van Die Linke was ze in deze tijd van euro- en schulden crisis veel in de media met haar kritiek op het kapitalisme. Ze viel op met haar uiterlijk en haar zakelijke en gedecideerde stijl. In 2012 promoveerde ze in de economie.

In hetzelfde jaar ging Wagenknecht samenwonen met Lafontaine, de twee trouwden in 2014. In 2015 werd Wagenknecht fractievoorzitter van een diep verdeelde Linke-fractie. De partij slaagde er maar niet in de verschillende bloedgroepen van de fusiepartij samen te brengen. Wagenknecht gold als aanvoerder van de linkervleugel. Veel partijgenoten hadden moeite met haar soms populistische retoriek en haar scherpe standpunten over immigratie.

Tegelijkertijd was Wagenknecht een publiekslieveling.

Een poging om een eigen beweging - '[Aufstehen](#)' - op te richten, strandde. Wagenknecht kreeg een burnout en stopte in 2019 als fractievoorzitter van Die Linke. Al was ze voortaan 'gewoon' Bondsdaglid, ze bleef invloedrijk en zichtbaar - en steeds kritischer op de partijleiding. Haar pro-Russische houding en haar anti-immigratiekoers was voor enkele Linke-leden reden de partij te verlaten. Maar medestanders had ze ook. De verdeeldheid maakte in de loop van 2023 een breuk onafwendbaar.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/58168/partij-bsw-van-wagenknecht-mikt-ook-op-afd-kiezers>